

DE INWONER

Ambities

- **Inwoners staan samen centraal; als hulpvragers, helpers of als dragende kracht in de wijk.**
- **Inwoners kunnen bij elkaar en in hun directe woonomgeving terecht voor ontmoeting, opvang, ondersteuning en het vragen of bieden van hulp.**

Inzicht uit onderzoek / trends en ontwikkelingen

- Veel mensen in Assen zijn bereid een ander te helpen. Mensen helpen elkaar in de buurt als dat nodig is, zegt 63% van alle inwoners. Van alle 18-plussers doet 22% vrijwilligerswerk.
- Ondanks deze gemeenschapszin, zien we dat de het aantal inwoners dat zich eenzaam voelt best hoog is, vooral in wijken waar veel ouderen wonen. Van alle Assenaren voelt 48% zich wel eens eenzaam. In de wijk Lariks is dit het hoogst met 56%.
- We zien dat het gemiddelde aantal voorzieningen voor inwoners - winkels, sport, opvang, hulp en ondersteuning - redelijk goed is. Ondertussen zijn er aanzienlijke verschillen tussen wijken. Ook blijken steeds dezelfde wijken ‘slechter’ te scoren dan andere , zowel als het gaat om de (niet) nabijheid van voorzieningen als om bijvoorbeeld eenzaamheid of minder ervaren gezondheid (zie: hst. ‘De wijk’)
- Een toenemend aantal ouderen is langer vitaal. Maar er is ook een groeiende groep ‘oudere ouderen’ die minder vitaal is en waarbij de zorgvraag toeneemt.
- De ervaren gezondheid van Assenaren is over het algemeen positief. Er is een verband tussen de ervaren gezondheid en opleidingsniveau en werk. Mensen met een lager opleidingsniveau en fysiek zwaar werk ervaren een minder goede gezondheid.
- Het aantal vrijwilligers in de toekomst is ongewis. De beschikbaarheid van potentiële mantelzorgers neemt fors af. Van 12 per zorgbehoefte in 2025 naar amper 5 in 2040. Het probleem van overbelasting onder mantelzorgers neemt toe.
- De vraag naar / druk op de professionele ondersteuning en zorg neemt fors toe. Op basis van de wijze waarop ondersteuning en zorg ‘anno nu’ georganiseerd is, zien we dat vooral de vraag naar Wmo-ondersteuning en WLZ-zorg voor ouderen explosief toeneemt. Onderzoeken laten uiteenlopende cijfers zien. De stijging van het aantal Wmo indicaties wordt geschat op ruim 70% (2025 →2040). Het aantal WLZ indicaties kan stijgen met 45% (2025 →2040)¹.
- Een uitzondering op de toenemende behoefte en vraag om Wmo / en (wonen en) zorg vormt Beschermd Wonen. Uit onderzoek blijkt dat het aantal benodigde plekken

¹ Uit: Vitaliteitsmodel Compaenen, Advies van woningmarkt en leefomgeving.

gestaag zal dalen in de komende jaren. Dit geldt zowel voor Beschermd Wonen dat geïndiceerd wordt op basis van de Wmo als WLZ.

HET HUIS

Ambities

- **We maken bestaande woningen en gebouwen geschikt voor ouderen en aandachts-groepen, met passende zorg en ondersteuning dichtbij.**
- **We bieden passende woonvormen bijvoorbeeld ingedeeld in: zelfstandig wonen, geclusterd zelfstandig wonen met een ondersteunend netwerk en niet-zelfstandig wonen voor intensievere zorgbehoeften.**
- **We bouwen levensloopbestendige en zorggeschikte woningen gericht op de diversiteit aan woon- en zorgbehoeften.**
- **We stimuleren en faciliteren tijdige doorstroming van senioren naar een passende woning. We hebben aandacht voor de groeiende behoefte bij ouderen voor collectief wonen met voorzieningen.**

Inzicht uit onderzoek / trends en ontwikkelingen

Vooraf:

Het blijkt dat er veel verschillende definities in omloop zijn voor alle vormen van huisvesting die aangepast/geschikt zijn voor mensen met een hulpvraag, in het bijzonder voor ouderen.

Onderstaande matrix geeft een realistisch beeld van de relatie tussen (de zwaarte van) de hulpvraag, benodigde woonvormen en de (sub)categorieën die in veel onderzoeken gebruikt worden en door het Rijk gehanteerd worden.

- De meeste Assenaren zijn tevreden over hun huidige woonsituatie.
- De vraag naar alle vormen van wonen voor mensen van 65-plus met een hulpvraag stijgt fors tot 2040. Het gaat om 3410 woningen / woonplekken², exclusief de opgave van 596 woonzorgplekken (WLZ). Vooral de behoefte aan passende huisvesting voor ouderen is groot.
- De behoefte aan woonplekken in een voorziening van Beschermd Wonen neemt af. De prognose is dat het aantal Wmo-indicaties BW afneemt van 105 nu naar 45 in 2040.

² Zie: Rapportage Inventariserend Onderzoek Woonzorgvisie Assen, Trendbureau Drenthe, maart 2025

- Via Weer Thuis zijn er in 2024 (aan de doelgroepen BW, GGZ en Maatschappelijke opvang) 15 woningen toegewezen. Vanuit de Maatschappelijke Opvang is rechtstreeks één persoon doorgestroomd naar zelfstandig wonen.
- Binnen de totale woningvoorraad blijkt volgens onderzoek dat 46% geschikt te maken is voor mensen met een zorg- of hulpvraag. Kanttekening hierbij is dat het ‘grofmazig’ onderzoek betreft waarbij geen specifieke percentages beschikbaar zijn die meer vertellen over ‘nul treden tot en met zorggeschikt’.
- Er zijn geen cijfers beschikbaar over het aantal ‘andere’ gebouwen in Assen dat geschikt te maken is voor huisvesting voor mensen met een ondersteunings- of hulpvraag. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de transformatie van bedrijfsgebouwen naar woningen.

- De doorstroming naar passende woonvormen van ouderen kan volgens onderzoek voor xxx% in de groeiende behoefte aan geschikte huisvesting voorzien.
- Er zijn 130 jongeren onder de 27 jaar die nu in Beschermd Wonen of Begeleid kamerwonen verblijven (peildatum mei 2025) en naar verwachting tussen nu en 1,5 jaar willen / kunnen uitstromen naar zelfstandige woonruimte. Als er geen zelfstandige woonruimte beschikbaar is op het moment dat jongeren de Jeugdzorg met verblijf verlaten, komt het regelmatig voor dat zij een indicatie voor beschermd wonen of begeleid kamer wonen krijgen terwijl ze die niet nodig hebben.
- Van alle Assenaren heeft 34% belangstelling voor collectief wonen met voorzieningen. Collectief wonen is een vorm van gemeenschappelijk wonen, te vergelijken met geclusterd wonen, variërend in de beschikbaarheid van passende voorzieningen. Onder 65-plussers ligt dit percentage nog hoger.

DE WIJK

Ambities

- **Door nieuwbouw, woningaanpassing, gemeenschapskracht en voldoende voorzieningen kan de wijk voorzien in de vraag van inwoners als het gaat om wonen, welzijn en zorg.**
- **In iedere wijk is een laagdrempelige plek voor ontmoeting en activiteiten, informatie-uitwisseling, opvang en maaltijdservices. Hiervoor benutten we wijkcentra, zorgcomplexen of andere accommodaties.**
- **We streven naar een goede balans tussen draagkracht en draaglast op buurtniveau in iedere wijk.**
- **Met een veilige en aangepaste inrichting van de openbare ruimte ondersteunen we de zelfredzaamheid van ouderen en mensen met een beperking.**
- **Per wijk wordt een sterke alliantie van huisvesters, informele zorg en een beperkt aantal aanbieders van formele zorg gesmeed, zodat een duurzame relatie met de wijk ontstaat.**

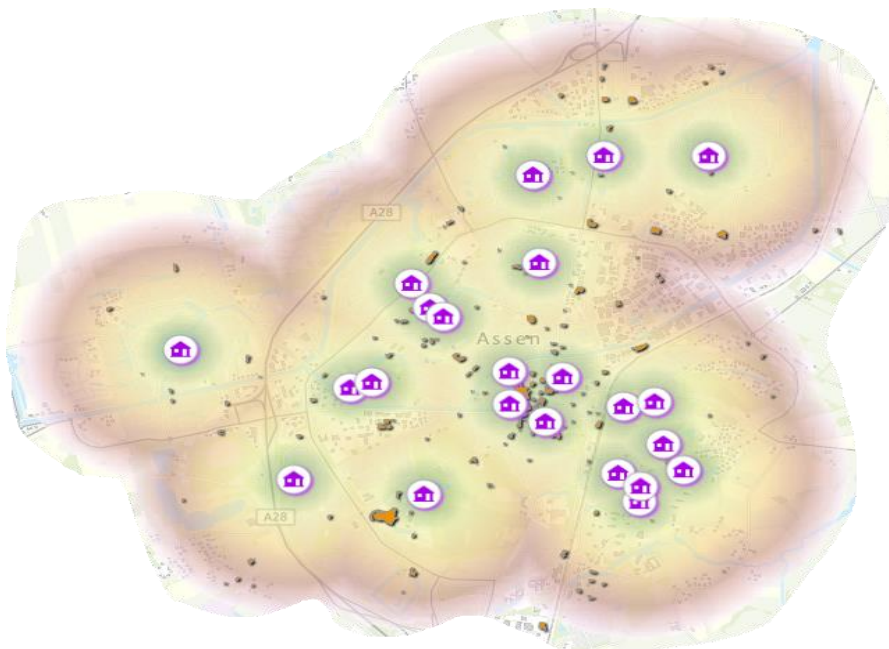
Inzicht uit onderzoek / trends en ontwikkelingen

Vooraf: Alle beschikbare informatie uit inventarisaties over de beschikbaarheid van voorzieningen in wijken is op pagina xx in beeld gebracht.

- Van alle Assenaren denkt 64% dat de eigen buurt alles biedt dat hij/zij in de toekomst nodig zal hebben om goed te kunnen wonen als de gezondheid mogelijk verslechterd. 29% Denkt dat dit niet het geval is maar dat de voorzieningen wel bereikbaar zijn en 7% denkt dat het lastig wordt om deze voorzieningen te bereiken.
- Het overgrote deel van de inwoners van Assen geeft de leefbaarheid van de wijk waarin zij wonen een voldoende; 97% geeft als cijfer een 6 of hoger. Een kwart geeft de leefbaarheid zelfs een 9 of een 10. Slechts 3% geeft een onvoldoende (5 of lager).

Cijfers over deelaspecten van leefbaarheid zijn meegenomen in het overzicht in de bijlage.

- In ongeveer de helft van de wijken is de situatie rondom laagdrempelige ontmoetingsplekken/-ruimte volgens een gemeentelijke analyse goed te noemen. In de andere helft van de wijken is de situatie onvoldoende en / of vraagt aandacht. Zie onderstaande figuur en overzicht.
- Nog niet duidelijk is in hoeveel van de 10 wijken opvang en / of een maaltijdvoorziening beschikbaar is zoals bedoeld in de ambities. Deze twee voorzieningen zijn vooralsnog dus niet meegenomen in onderstaand overzicht!
- Er zijn aanzienlijke verschillen tussen wijken. Ook blijken steeds dezelfde wijken 'slechter' te scoren dan andere, zowel als het gaat om de ervaren (on)veiligheid, de (niet) nabijheid van voorzieningen als om bijvoorbeeld eenzaamheid of minder ervaren gezondheid. Ook de verschillen in draagkracht en draaglast lopen sterk uiteen. Draagkracht en draaglast kunnen op basis van de aspecten in beeld gebracht worden, zoals vergrijzing, bestaans(on)zekerheid, sociale cohesie / problematiek, woningvoorraad (al dan niet verouderd), aanwezigheid van voorzieningen en groene ruimte. En als laatste: wijkgerichte aanpakken. Door Aedes zijn veerkrachtkaarten ontwikkeld waarin de kracht of juist kwetsbaarheid van de wijkbewoners indicatoren zijn voor draagkracht en draaglast. Uit alle onderzoeken komt naar voren dat met name in de wijken Lariks, Noorderpark, Pittelo de balans tussen draagkracht en draaglast gerichte aandacht vraagt.

Wijk	Ontmoetingsruimte redelijk / goed	Ontmoetingsruimte Onvoldoende / vraagt aandacht
Lariks		X
Noorderpark	X	
Assen-Oost	X	
Pittelo		X
Assen-West / Baggelhuizen		X
Peelo	X	
Marsdijk		X
Kloosterveen	X	
Buitengebieden		
Centrum		X

- De wijk blijkt ten dele het belangrijkste ‘schaalniveau’ voor inwoners te zijn die van invloed is op hun gevoel over de leefbaarheid. De sleutel is nabijheid, dat door inwoners wisselend ervaren kan worden (zie ook: hst. De inwoner).
Citaat uit de Visie op Leefbaarheid van Actium: *De ervaren leefbaarheid is altijd gekoppeld aan een bepaald gebied. Dat kan een gebouw, straat, buurt, wijk, dorp of stad zijn. Werken aan leefbaarheid doen we dan ook altijd gebiedsgericht. De ervaren buurt (leefwereld) is daarbij belangrijker dan de administratieve buurt (systeemwereld).*
- Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt tot op heden nauwelijks rekening gehouden met ouderen en mensen met een beperking. Positieve uitzondering hierop vormen de voorzieningen voor mensen met een visuele beperking.
Het programma BOSS biedt kansen voor verbeteringen in de inrichting van de openbare ruimte voor ouderen en mensen met een beperking.
Er is meer onderzoek nodig naar de wijze waarop we de zelfredzaamheid van ouderen en mensen met een beperking kunnen versterking door herinrichting van de openbare ruimte.
- In alle wijken wordt gewerkt door vele instellingen en organisaties voor Wmo en jeugdhulp, Het totale aantal contractpartners die in Assen ondersteuning of zorg levert bedraagt 180. Er zijn (nog) geen beperkingen of richtlijnen voor ‘wijkgebonden werken’ voor aanbieders van Wmo ondersteuning of Jeugdhulp.
We zien dat er in meerdere wijken mooie samenwerkingsverbanden en coalities ontstaan in het sociale domein en op het snijvlak van wonen en zorg. Dit zijn over het algemeen niet-formele samenwerkingsverbanden of coalities op basis van convenanten tussen partijen. Voorbeelden zijn de buurtteams, Mijn Buurt Assen, Assen Bloeit en de afspraken rondom de ontwikkeling van zorgvastgoedportefeuilles per wijk.

DE STAD EN REGIO

Ambities

- **Op basis van het gemeentelijke vestigingsbeleid sturen we op een passend aanbod van zorgvoorzieningen in de stad en in wijken. In regionaal verband en met de provincie stemmen we onze Woonzorgvisie af, zodat een evenwichtig volkshuisvestings-programma mogelijk wordt.**
- **We maken regionaal afspraken over de verdeling van de huisvesting van urgenten, statushouders en andere aandachtsgroepen.**

Inzicht uit onderzoek / trends en ontwikkelingen

- De zorgvraag in heel Drenthe (Verzorging & Verpleging) stijgt de komende jaren met naar schatting 41,3%, van ruim 6000 mensen met een indicatie in 2024, naar ruim 10.000 in 2040.
- Er zijn verschillende zorgprognoses opgesteld voor het extra aantal benodigde woonzorgplekken voor mensen met Wlz (Verzorging en Verpleging) tot en met 2040. Provincie-breed is vastgesteld dat het scenario dat resulteert in een extra vraag van 7.804 woonzorgplekken in Drenthe t.o.v. 2021 het meest realistisch is (omdat bij deze prognose het basisjaar 2021 is, is dit aantal hoger dan de bovenstaande 41,3%).
- Op 1 januari 2024 waren er in Drenthe 5.318 GZ geïndiceerden, waarvan 2.930 intramuraal. Het aantal mensen met een GZ indicatie zal naar verwachting in de komende jaren licht dalen.
- In opdracht van de provincie Drenthe en in afstemming met de gemeenten in de regio Noord Drenthe wordt door STEC aanvullend onderzoek verricht naar de 14 doelgroepen waarvoor gemeenten op grond van de wet verantwoordelijk voor is (voor wat betreft wonen en zorg). Daarbij gaat het om preciezere aantallen / prognoses voor de komende jaren.
- Eén op de vijf Drentse werknemers werkt in 2022 in de formele zorg- en welzijnssector. Landelijk is dat één op de zes. De meeste zorgprofessionals zijn werkzaam in de ouderenzorg (verpleging, verzorging en thuiszorg).
- Het personeelstekort in de zorg- en welzijnssector in Drenthe loopt naar verwachting op van 1.700 in 2023 naar 5.200 medewerkers in 2032.

In 2023 is door de gemeente Assen een facetbestemmingsplan in combinatie met een toetsingskader voor de vestiging van zorginitiatieven ontwikkeld. Met dit toetsingskader worden inhoudelijke afwegingen gemaakt over welke vormen van zorg een gewenste aanvulling zijn binnen het zorgaanbod van Assen. Het toetsingskader bestaat uit vier onderdelen / niveaus: regio, gemeente, wijk en zorginitiatief.

De gemeente Assen werkt samen in intergemeentelijk, regionaal en provinciaal verband aan opgaven rondom wonen en zorg. Een korte (niet volledige) schets:

- Met de Provincie Drenthe structurele samenwerking rondom woningbouw-opgaven.
- In regionaal verband met de provincie Drenthe en de gemeenten Noordenveld, Aa en Hunze en Midden Drenthe rondom de ontwikkeling van de Woonzorgvisie. Op basis van de Wet versterking regie op de Volkshuisvesting moeten niet alleen gemeenten maar ook de provincie een volkshuisvesting programma (inclusief een Woonzorgvisie) ontwikkelen.
- Samenwerking in de regio Groningen-Drenthe (RGA) rondom woningbouw-opgaven en volkshuisvestingsvraagstukken.
- In breed regionaal verband rondom Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (actieplan dakloosheid): Regio Assen (gemeenten Aa en Hunze, Assen, De Wolden, Hoogeveen, Meppel, Midden-Drenthe, Noordenveld, Tynaarlo, Westerveld).
- In breed regionaal verband rondom Weer Thuis: regio Assen voor Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang met zorgaanbieders, woningcorporaties en GGZ (die ‘verblijf’ in de regio bieden).
- EAGLE: bovenregionale samenwerking, regio’s Emmen, Assen, Groningen en Leeuwarden op het gebied van wonen en zorg (Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang).
- Gezonde Marke: samenwerking zorg- en welzijnsorganisaties, gemeenten, Provincie Drenthe, zorgverzekeraar Zilveren Kruis. Als onderdeel van het landelijk ‘Integraal Zorgakkoord’. Er is een regioplan ontwikkeld

Op grond van de wet Versterking regie op de volkshuisvesting ontstaat de plicht om wettelijke urgentie in te stellen voor een aantal specifieke groepen, de wettelijke urgentiecategorieën. In regionaal verband moeten gemeenten een verdeelsleutel afspreken evenals hoe en waar deze wettelijke urgentiecategorieën woonruimte wordt aangeboden.

De al bestaande urgentieregeling wordt uitgevoerd door de corporaties via Thuis Kompas. Deze urgentieregeling loopt binnenkort af.

DE OVERHEID EN ORGANISATIES

Ambities.

- **Wijkgericht werken vormt de basis voor de integrale samenwerking tussen de gemeente, corporaties en zorg- en welzijnsorganisaties en inwoners.**
- **Het belang van de inwoners is het belang van de overheid en organisaties; procedures en regelgeving die dit in de weg staan, worden waar mogelijk aangepast, gekoppeld of weggenomen.**

- Vanuit gedeelde verantwoordelijkheid werken we aan benodigde en tijdige aanpassingen en voorzieningen in woningen en woongebouwen, inclusief de bekostiging.
- Om de Woonzorgvisie mogelijk te maken, maken we gezamenlijke prestatieafspraken en pionieren we in het realiseren van vernieuwende vormen van wonen, zorg en welzijn.

Inzicht uit onderzoek / trends en ontwikkelingen

De ambities 'Overheid en organisaties' zijn tot op heden niet in het onderzoek op weg naar de Woonzorgvisie meegenomen. Hier is voor gekozen omdat deze ambities vooral gericht zijn op de koers die de gemeente Assen en organisaties willen varen – zowel op lokaal niveau als op regionaal niveau. Het gaat hier om intenties; om 'anders denken en anders doen'; dat laat zich moeilijk in een onderzoek naar cijfers en prognoses 'vangen'.

Feitelijk zijn de intenties over de wijze waarop de Woonzorgvisie ook concreet 'voet aan de grond' zal krijgen al beschreven in de ambities zelf: het belang van de inwoners centraal, focus op een goed voorzieningenniveau in de wijken, gedeelde verantwoordelijkheid, vernieuwen en pionieren.